

внести до неї певні відтінки та особливу настрій. За допомогою квітів можна зробити дуже багато чого - організувати одиночні посадки, зібрати їх в квітники, влаштувати оригінальні насадження на різноманітних ландшафтних об'єктах, облагородити територію, наповнити місця відпочинку ароматом. Таке оформлення не тільки наповнить ділянку різними фарбами, але і захопить вас у казковий світ гарних і радісних рослин. [3]

Список використаних джерел

1. Рубцов Л.И. Деревья и кустарники в ландшафтной архитектуре Киев "Наукова думка" 1977 г. – С. 5-6
2. Мисак М.Л. Озелення та декоративне оформлення житлової забудови 2005р. ст. 8-17
3. Декоративні рослини в ландшафтному дизайні. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dachadecor.com.ua/planirovka-uchastka/dekorativnie-rasteniya-v-landshaftnom-dizayne.htm>

УДК 631.547

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЩЕПЛЕННЯ ДЕРЕВНИХ ПОРІД

Ткаченко Є.Р., студ. гр. ЛС-171

Науковий керівник: **Тимошенко О.П.**, к.с.-г.н. доцент
Чернігівський національний технологічний університет

Щеплення — це спосіб гетеровегетативного розмноження, за якого відбувається штучне з'єднання вегетативних частин рослин з різною спадковою природою. Прищепу — це живець або брунька, яку прищеплюють на іншу рослину. Прищепою можуть служити сходи, сіянці, одно- та дворічні пагони або їх частина (живці) з однією або кількома бруньками, окремі бруньки з прилеглими до них ділянками кори та деревини (вічка). Підщепу — дерево або інша рослина, на яку прищеплюють прищепу. Для підщеп використовують дорослі дерева, саджанці, сіянці. Залежно від мети, породи, віку, розмірів компонентів визначають спосіб та місце щеплення - у крону, у верхівку або бічну частину пагона, в штамп або кореневу шийку. Щеплення може виконуватися різними способами. Щеплені саджанці пересаджують на плантацію. Внаслідок щеплення утворюється єдиний організм, кожна частина якого зберігає свої функції. Коренева система підщепи постачає рослину водою і елементами мінерального живлення, а крона, яка утворюється з прищепи, забезпечує її продуктами фотосинтезу. Добре зростання тканин і максимальне довголіття рослин забезпечується при щепленні близьких видів, а також при щепленні форм та сортів на той вид, від якого вони походять. Щеплення може виконуватися різними способами. Щеплені саджанці пересаджують на плантацію. Використовують такі способи щеплень, що відрізняються для хвойних та листяних деревних порід:

Для хвойних:

- а) вприклад серцевиною на камбій;
- б) камбієм на камбій;
- в) вроціп.

Для листяних:

- а) окулювання;
- б) копуліровка проста і покращена;
- в) щеплення за кору;
- г) щеплення в боковий надріз;
- д) вроціп;
- е) в "мішок" для дуба.[1, 2]

Прищеплення вічком називають окуліровкой. Цей спосіб доцільно використовувати для вирощування саджанців різних плодкових та декоративних культур. Як правило, в якості прищеп використовують живці з 2 або 3 бруньками. За підщепу, при щепленні плодкових дерев, найчастіше прийнято брати дикорослі дерева (народна назва «дичка»), наприклад, груша лісова. Місце з'єднання вічка, живця з дичкою щільно обмотують ізоляційною стрічкою або поліетиленовою плівкою та обов'язково обмазують садовим варом, до складу якого можуть входити різні компоненти, зокрема каніфоль, смола хвойних порід деревини, бджолиний віск тощо. Хвойні породи не потребують обмазування, оскільки після зрізу одразу виділяються смоли.[3]

Прищепи треба брати із плюсових дерев, або насаджень, де плюсові дерева складають не менше 15% від загальної кількості деревних рослин. При розмноженні живцями однорічні пагони нарізають на відрізки завдовжки 20-25 см, оптимальною товщиною 10-20 мм в нижньому відрізі. Для кращого зрощення підщепи та підщепи користуються стимуляторами росту, а також парафінуванням (покривання прищеп дуже тонким шаром технічного парафіну).

Враховуючи особливості лісівництва, С.С. Пятницький (1961) виділив наступні групи щеплень: щеплення зародка на сім'ядолі, щеплення насінини або проростка на дорослу рослину, щеплення живця з молоді рослини на дорослу, щеплення живців з декаптацією (обезголовлювання рослин). Цей же автор спосіб щеплення живців з молоді рослини на дорослу розділив на наступні групи: окулірування (за

прищепу використовують сплячу бруньку із невеликим шматком кори), аблакування (спосіб щеплення, за якого зближуються дві не сумісні частини рослини та зрощуються; в природі може відбутися без жодного втручання людини) або копулювання (спосіб, який має дуже багато різновидів). Р. Гарнер всі відомі способи спочатку розділив на дві великі підгрупи: щеплення зближенням та щеплення окремою прищепою або живцем. Крім того, всі види щеплень, що зв'язані з відділенням кори від деревини підщепи, він відніс до способу «за кору», а решту – «в розщип».

Окремої уваги заслуговує спосіб щеплення дуба «в мішок» запропонований В. І. Білоусом (1967), який полягає в тому, що для підщепи використовують добре вкорінені молоді дубки 3 – 5 річного віку, стовбури якого повністю очищуються від всіх гілок. Після цього живець прищепи з двома бруньками вирізається окулірувальним ножом із зимового пагона, нижній кінець якого зрізується великим і вказівним пальцями лівої руки так, щоб кора відстала від деревини і між ними утворився «мішок», в який встановлюється клиноподібний зріз прищепи деревиною до деревини. Місце щеплення туго обв'язується нитками або вузькою смужкою поліетиленової плівки, всі оголені місця зрізів обмащуються садовим варом, а на всю щепу одягається захисний пакет з поліетиленової плівки і туго зав'язується в нижній частині. Захисні пакети та пов'язки знімаються одразу ж після приживлення підщепи.

Для хвойних порід використовуються всі вище перераховані щеплення з деякими змінами. Наприклад, Є.П. Проказін запропонував щеплення в приклад серцевиною на камбій. Такий спосіб успішно застосовується для щеплення тонких живців сосни, ялини, модрини. Застосовується і щеплення в приклад камбій на камбій. На відміну від попереднього способу на черешку (привої) зріз роблять не по серцевині, а по камбію, тобто прищепи і підщепи з'єднують камбіальними шарами. Приживлюваність щеплень хвойних в приклад, як серцевиною на камбій, так і камбій на камбій, висока від 80 до 100%.

Здатність деревних порід до вегетативного розмноження забезпечує широкі можливості застосування клонового сортоведення в практиці озеленення та лісового господарства.

Генетичне значення вегетативного розмноження полягає в тому, що вони дозволяють зберегти при відтворенні той чи інший генотип особини без зміни. Але формування плоду ще не гарантує утворення насіння. Деякі сорти плодкових культур завжди дають плоди без насіння.[4]

Догляд за щепленими рослинами включає розпушування ґрунту, підживлення та поливання рослин, знищення порослі та водяних пагонів, які утворюються на підщепі. Відомо близько 150 способів щеплення, які відрізняються за віком і розмірами компонентів, технікою виконання.[2]

Список використаних джерел

1. Закладка і вирощування лісонасінєвих плантацій вегетативного і насінєвого походження - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <https://studopedia.org/5-1352.html>
2. Гордієнко М.І, Гузь М.М, Дебринюк Ю.М, Маурер В.М «Лісові культури» Підручник За редакцією доктора сільськогосподарських наук, професора М. М. Гузя, Львів 2005. 390 с.
3. Вегетативне розмноження деревних та чагарникових порід. Реферат- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ru.osvita.ua/vnz/reports/ecology/18977/>
4. З.С. І. Мусієнко Конспект лекцій з дисципліни «Лісова селекція» Харків – ХНУМГ ім. О. М. Бекетова – 2016 с.20-24

УДК 332.2.01

HORTICULTURE AS A PROMISING BRANCH OF ECONOMY IN UKRAINE

Shekera K.A., student of the group АГ-181
Scientific supervisors: **Krupoderia Yu.O.**, Ph.D.
Ushata T.O., senior lecturer
Chernihiv National University of Technology

Agriculture has been historically one of the major sectors of the Ukrainian economy. Considered for centuries as a "bread basket of Europe" Ukraine today possesses arable land area which equals to 30% of arable land of the European Union and 2.1% of the global arable land bank. But it has always been about quality, not quantity: Ukraine accounts for about 25% of the world most fertile black soil which makes our country unique in terms of agricultural potential. It is only natural that Ukraine became world largest sunflower oil exporter, second largest grain exporter, fourth corn and barley, sixth wheat and soybean and seventh poultry and honey exporter, and ninth largest egg producer. At the same time there is still a large room for growth. Government policies, foreign investments and technologies are further improving yields and stimulating the development of food processing making Ukrainian agricultural sector even more profitable.

Despite the fact that horticultural production also has long history in Ukraine, national market is still going through its formative phase. The horticultural industry is one of the priorities in Ukrainian agrarian business. Development of horticultural and berry fields are among the major goals for the Agriculture Ministry in Ukraine. The Deputy Minister of Agrarian Policy Olga Trofymtseva noted, that the government will do everything possible for horticultural sector, and for people, involved in the production and processing of fruit and vegetables, and products sent for export to obtain support. In recent years, exports in this segment, such as berries, increased by 4 times. "The main market to purchase this product is just the European Union. Therefore, we can say that